

27 § va-lagen

Rörlig brukningsavgift som beräknas efter schablon har i visst fall nedsatts till högst 150 kubikmeter per år för "normalvilla".

B.V. och M.V. äger fastigheten S 1:64 i Västerås kommun. Fastigheten är ansluten till Flintaviks Vatten och Reningsverks ekonomiska förening (nedan kallad föreningen) va-verk såvitt avser avlopp. Fastigheten har eget vatten. Någon vattenmätare finns inte installerad på fastigheten. Föreningens avloppsanläggning är allmänförklarad. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för föreningens avloppsanläggning.

B.V. och M.V. yrkade att Va-nämnden skulle fastställa att de – såvitt avser rörlig brukningsavgift för avlopp – skulle debiteras efter en schablon som inte överstiger genomsnittsförbrukningen, vilken bör ligga på ca 120 kubikmeter vatten per år. Denna schablon skall gälla från nästa års, dvs. år 2005, debitering.

Föreningen bestred yrkandet.

Till stöd för sitt yrkande anförde B.V. och M.V. följande. De vill med sin ansökan få rimligheten i föreningens ändring av brukningsavgiften prövad. De vill inte betala mer i avgift än vad övriga kommuninvånare gör. Idag utgår brukningsavgifterna med en fast avgift för avlopp med 2 000 kr och för vatten med 450 kr och en rörlig avgift med 8 kr per kubikmeter. Den nya fasta avgiften för avlopp blir 2 300 kr. Den rörliga avgiften för avlopp blir 6 kr per kubikmeter. Fast avgift för vatten blir 450 kr och rörlig avgift 2 kr per kubikmeter. Den nya utdebiteringsmodellen innebär att de med vatten och avlopp fick en höjning på 300 kr, medan de med enbart avlopp fick en höjning på 300 kr samt vattenrening om 6 kr per kubikmeter. Antalet kubikmeter räknas efter en schablon, som för år 2004 uppgår till 100 kubikmeter per år och sedan höjs varje år tills man nått 600 kubikmeter per år. De undrar om det är rimligt att förbrukningen höjs med 100 kubikmeter per år tills schablonen 600 kubikmeter per år har nåtts.

Föreningen anförde följande till stöd för sin inställning. Föreningen har vid fastställande och uttagande av avgifter och taxa inte brutit mot bestämmelserna i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Av protokoll från årsmöte 2002 framgår att beslutet om ifrågavarande avgifter har tillkommit i behörig ordning, att fastställda avgifter inte överskrider nödvändiga kostnader för anläggningen och att de har fördelats efter skälig och rättvis grund. Enligt den utredning, som låg till grund för den utdebiteringsmodell som förelades årsstämman, kostade vattenreningen och vattenpumpningen under år 2003 totalt ca 963 000 kr. Av detta belopp belöpte 847 500 kr eller 88 procent på reningen medan resterande 12 procent – 115 400 kr – hänförde sig till pumpningen. Omkring 255 medlemmar har rening och omkring 245 har vatten. Retroaktiv avgiftshöjning har inte förekommit. "Trappstegshöjningen" avser anslutningsavgift och beslöts vid årsmötet 2002. Förbrukningsavgiften – för de medlemmar som har vattenmätare – debiteras löpande preliminärt under ett ka-

lenderår och grundas på föregående års faktiska förbrukning. Därefter sker en faktisk avstämning och kostnadsjustering. Schablonen tillämpas endast för de hushåll med eget vatten som saknar mätare. Samtliga medlemmar har informerats om vattenmätare och dess inkoppling. Det är ett välkänt faktum att generella förbrukningsavgifter för medlemmar i ett kollektiv tenderar att öka den sammanlagda förbrukningen (kostnaden), medan individuella mätningar – som premierar den enskildes sparsamhet – minskar de sammanlagda kostnaderna. Föreningsstyrelsen har uppmanat sina medlemmar att för ett överkomligt pris låta installera mätare för att därigenom kunna debiteras efter faktisk förbrukning.

Va-nämnden yttrade:

B.V. och M.V. har till stöd för sitt yrkande gjort gällande att det inte är rimligt att debiteras efter en schablon överstigande ca 120 kubikmeter.

Enligt 24 § va-lagen får de avgifter huvudmannen tar ut inte överskrida vad som behövs för att täcka nödvändiga kostnader för anläggningen. Avgiftsskyldigheten för dessa kostnader skall enligt 26 § fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Detta innebär att kostnaderna för anläggningen i dess helhet som regel skall fördelas mellan de skilda fastighetsägarna i förhållande till den större eller mindre nytta som varje fastighet har av va-anläggningen. I normalfallen leder detta till att fastigheter med lika förutsättningar också får ungefär lika stora avgifter.

Föreningens va-taxa återfinns i protokoll från årsmöte för ordinarie föreningsstämma. Av punkten 14, rubricerad Bestämmande av anslutnings- och brukningsavgifter, i protokollet från ordinarie föreningsstämma som hölls den 22 april 2004 framgår att föreningsstämman fattade följande beslut såvitt avser brukningsavgifter:

"Fast avgift för vatten blir oförändrad, 450 kr per år.

Fast avgift för avlopp höjs med 300 kr till 2 300 kr per år.

Taxesystemet för den rörliga vattenavgiften ändras till 2 kr per m³ för enbart vatten, 6 kr per m³ för enbart avlopp och 8 kr per m³ för vatten och avlopp. Detta innebär oförändrad avgift för dem med både vatten och avlopp. För dem med enbart vatten innebär det en sänkning från 8 kr per m³ till 2 kr per m³. För dem med eget vatten innebär detta att en rörlig avgift på 6 kr per m³ för rening införs.

Schablonen för de med endast avlopp startar på 100 m³ per år och höjs med 100 m³ per år tills den generella schablonen för vattenförbrukning nås.

Schablonen för vattenförbrukningen höjs med 100 m³ per år till 600 m³ per år."

Sökandena har inte haft någon erinran mot den fasta brukningsavgiften. Frågan är om den rörliga brukningsavgiften har fördelats efter skälig och rättvis grund i enlighet med 26 § va-lagen.

Makarna V har anfört att för de fastigheter som är anslutna till både vatten och avlopp debiteras en rörlig brukningsavgift om 2 kr per kubikmeter vatten, medan de med eget vatten får betala 6 kr per kubikmeter vatten för reningen. Av

va-taxan framgår emellertid att för vatten debiteras 2 kr per kubikmeter, för avlopp 6 kr per kubikmeter och för båda ändamålen 8 kr per kubikmeter. Varje fastighet betalar alltså för den del av anläggningen de nyttjar.

Att bestämma bruksavgiften enligt en schablonberäkning, grundad på en uppskattning av normalförbrukningen, när förbrukningen inte mäts strider inte mot va-lagens avgiftsregler, såvida inte avgiftsschablonen är oskäligen eller orättvis i sig. Sökandena har inte någon erinran mot att en avgiftsschablon tillämpas i och för sig, men har gjort gällande att den tillämpade avgiftsschablonen är för hög.

I det här fallet beräknas bruksavgiften enligt en schablon om 100 kubikmeter per år, som höjs med 100 kubikmeter per år tills en schablon om 600 kubikmeter per år har nåtts. För år 2004 är alltså avgiftsschablonen 100 kubikmeter per år och för år 2005 kommer den att vara 200 kubikmeter per år osv. Frågan är om denna schablon är skäligen och rättvis.

Svenskt Vatten skiljer i sin statistik över va-taxorna i rikets kommuner mellan två typer av fastigheter, nämligen typhus A, som är en normalvilla, och typhus B, som är flerbostadshus. Typhus A definieras av Svenskt Vatten som en fastighet med friliggande källarlöst enbostadshus omfattande fem rum och kök, badrum med WC, tvättstuga, ett extra toalettrum samt garage, med en våningsyta om 150 kvadratmeter inklusive garage 15 kvadratmeter, en tomtyta om 800 kvadratmeter och en vattenförbrukning om 150 kubikmeter per år.

Det saknas anledning att anta annat än att makarna V:s fastighet motsvarar en normalvilla enligt Svenskt Vattens definition. Normalförbrukningen för en sådan fastighet kan alltså uppskattas till 150 kubikmeter per år. Med hänsyn härtill är enligt Va-nämndens mening den av föreningen från år 2005 tillämpade schablonen för vattenförbrukningen på makarna Vallins fastighet inte förenlig med va-lagens krav på en skäligen och rättvis avgiftsfördelning. Anledning att tillämpa en högre schablon än 150 kubikmeter per år för fastigheten har inte visats föreligga i målet.

Med hänsyn härtill skall makarna V:s talan bifallas på så sätt att Va-nämnden fastställer att för makarna V:s fastighet skall rörlig bruksavgift från år 2005 beräknas efter en schablon om högst 150 kubikmeter vatten per år.

Beslut 2005-02-28 BVa 12

Mål nr Va 97/04